

SUOMALAISTEN SUHTAUTUMINEN HARVINAISIIN ETUNIMIIN

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
11.1.2019

Ilona Kauppinen

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimusaihe ja -kysymykset	1
1.2. Aikaisempi tutkimus	2
2. TEORIA	4
2.1. Nimistöntutkimus	4
2.2. Suomalaiset nimet ja harvinaiset nimet	5
2.3. Nimeen liittyvät merkitykset	6
3. MENETELMÄT JA AINEISTO	8
3.1. Kyselylomake	8
3.2. Aineisto	10
4. ANALYYSI	11
4.1. Harvinaisten nimien miellyttävyys	11
4.2. Harvinaisten nimien sopivuus lapselle	14
4.3. Harvinaisten nimien mahdollinen haitallisuus lapselle	17
4.4. Harvinaisten nimien suosiminen omalla lapsella	20
4.5. Harvinaisten nimien assosiointi tiettyyn sosiaaliseen asemaan	23
4.6. Yhteenveto	25
5. PÄÄTÄNTÖ	28
LÄHTEET	31
LITTEET	

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusaihe ja -kysymykset

Tässä tutkimuksessa tutkin eri-ikäisten suomalaisten suhtautumista harvinaisiin etunimiin. Tutkin kyseistä aihetta, sillä Suomessa syntyy vuosittain paljon lapsia, joille annetaan uniikki nimi (Patjas & Korteso 2015: 48). Koska lasten nimenvälinnassa pyritään yksilöllisyyteen, nimipäivättömiä nimiä on yhä enemmän. Vuosina 1900–1950 syntyneitten miesten nimistä 94 prosenttia ja naisten nimistä 90 prosenttia oli nimipäiväkalerissa. Vuosina 2002–2004 vastaava luku miesten nimistä oli 82 prosenttia ja naisten nimistä 75 prosenttia. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 236–237.) Vuonna 2005 suomenkielisessä nimipäiväkalerissa nimiä oli 795, mutta nimiä oli käytössä 35 000 (Mikkonen toim. 2005: 27). Ilmiö ei kuitenkaan ole kovin uusi, sillä Kiviniemen (1993: 10) mukaan suomenkielisestä väestöstä ainutkertainen nimi on noin neljällä henkilöllä tuhannesta.

Tässä tutkielmassa tutkimusongelmani on selvittää, millaisia asenteita harvinaiset nimet herättävät informanteissa. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millaisia harvinaisia nimiä informantit suosivat?
2. Millaiset harvinaiset nimet sopivat informanttien mielestä lapselle?

Aikaisempaa tutkimusta harvinaisista etunimistä ovat tehneet muun muassa Miili Wong (2007) pro gradu -tutkielmassaan ”*Sopivasti ainutlaatuinen, ei liian erikoinen*”. *Harvinaisten etunimien nimenantoperusteet* sekä Päivi Martikainen (2002) pro gradu -tutkielmassaan *Nimipäivättömät etunimet ja niiden nimenantoperusteet*. Tutkimukseni eroaa aikaisemmista tutkimuksista siten, että kyselytutkimukseeni sai osallistua kuka tahansa. Tällä tarkoitan sitä, että aikaisemmista tutkimuksista poiketen kyselylomakkeeseen on saanut vastata, vaikka informantilla ei olisi lapsia tai hän ei olisi nimennyt lastaan harvinaisella etunimellä. Aikaisempiin tutkimuksiin ovat osallistuneet vanhemmat, jotka ovat antaneet lapsilleen harvinaisia nimiä. Itse keskityn nimien herättämiin asenteisiin, kun taas aikaisemmissa tutkimuksissa on tutkittu nimenantoperusteita.

1.2. Aikaisempi tutkimus

Päivi Martikainen (2002) tutkii pro gradu -tutkielmassaan nimipäivättömiä etunimiä ja niiden nimenantoperusteita. Martikainen keräsi aineiston Rauhan tervehdys -lehestä. Martikainen luokitteli nimet omakielisiin ja vieraskielisiin nimiin. Hän tutki nimenantoperusteita sekä kasteilmoitusten että kyselytutkimuksen kautta. Aineistosta käy ilmi, että nimipäivättömät nimet lisääntyvät. Ilmiötä esiintyy etenkin Oulun seudulla. Aineiston nimipäivättömistä nimistä 20 % on omakielisiä ja 80 % vieraskielisiä. Maahanmuuttajat ovat myös lisänneet nimipäivättömien nimien määrää. Omakieliset nimet ovat enimmäkseen seipitettyjä, ja niitä annetaan enimmäkseen tytöille. Lempinimenomaisia nimiä annetaan enimmäkseen pojille. Luontoaiheisia ja fiktiivisiä nimiä annetaan enemmän tytöille kuin pojille. Suurin osa nimipäivättömistä nimistä on uniikinimiä, sillä erilaisilla johtimilla saa nimistä ainutkertaisia. Martikaisen aineistossa mainitaan useita tapoja johtaa nimiä, mutta esimerkiksi nimet *Lauriina*, *Aleksiina* ja *Petriina* ovat miesten nimistä johdettuja nimiä. (Martikainen 2004: 1–4, 21–25, 79–92.)

Miili Wong (2007) tutkii pro gradu -tutkielmassaan harvinaisten etunimien nimenantoperusteita. Hän keräsi aineiston kyselyn muodossa. Kyselylomakkeista käy ilmi, että useimmat vanhemmat pyrkivät lapsen nimenvallinnassa erikoisuuteen. Nimenvallintaan vaikuttivat lähes yhtä paljon mielikuvat lapsen ulkonäöstä ja luonteesta. Muita nimenvallintaan vaikuttavia tekijöitä ovat nimen kansainvälisyys, merkitys, kauneus ja nimen soveltuminen lapselle. Poikia nimettiin enemmän luonteen perusteella kuin tyttöjä. Tyttöjä taas nimettiin enemmän nimen merkityksen perusteella. Kuitenkaan nimen merkitys ei ollut nimenantajien mielestä merkittävä tekijä lapsen nimeämisessä. (Wong 2004: 1–7, 86–89.)

Sini Söyrinki (2015) käsittelee kandidaatintutkielmassaan sukupuolineutraaleja nimiä. Hän tutkii sitä, miten informantit luokittelevat harvinaisia etunimiä nimenkantajan sukupuolen mukaisiin ryhmiin. Söyrinki selvittää tutkimuksessaan, koetaanko sukupuolineutraalit nimet sekä tytöille että pojille sopiviksi. Hän yrittää löytää informanttien vastauksista yhteisiä tekijöitä sukupuolineutraaleille nimille. Söyrinki selvittää myös, vaikuttaako informanttien ikä vastauksiin. Vaikka vastauksissa nimien sukupuoliluokittelussa ei ollut isoa eroa, harvinaiset nimet luokiteltiin useammin tyttöjen kuin poikien nimiksi. Söyrinki toteaa tutkimuksessaan, että ei ole selkeitä piirteitä, jotka tekisivät nimestä

sukupuolineutraalin. Informanttien ikä ei juuri vaikuttanut tutkimustuloksiin. (Söyrinki 2015: 1, 6–7, 19.)

Kati Ala-Poikela (2017) tutkii kandidaatintutkielmassaan Oulun seudulla asuvien informanttien mielikuvia henkilönimistä. Hän selvittää tutkimuksessaan, millaisia ikä- ja asuinalueassosiaatioita erilaiset etunimi–sukunimi-yhdistelmät herättävät. Tutkimuskysymyksien mukaan Ala-Poikela selvittää, miten informantit osaavat yhdistää sukunimiä alueisiin, joissa niitä esiintyy eniten. Lisäksi Ala-Poikela selvittää, miten tietoisia informantit ovat siitä, milloin etunimet ovat olleet suosittuja. Kolmas tutkimuskysymys on, kuinka samankaltaisia informanttien vastaukset ovat. Ala-Poikela keräsi aineiston kyselylomakkeella. Hän tuli tutkimuksessa tulokseen, jonka mukaan informanteilla on suunnilleen sama käsitys ikä- ja asuinalueassosiaatioista. Nimet osataan yhdistää suunnilleen oikeaan ikäluokkaan. Nimien perusteella tutut nimet sijoitetaan lähelle eli Oulun seudulle ja vieraammat nimet pääkaupunkiseudulle. (Ala-Poikela 2017: 1, 26–30.)

Jaana Heinonen (2008) tutkii pro gradu -tutkielmassaan keskisuomalaisten henkilönnimiin liittyviä stereotypioita. Hän esitti kyselylomakkeessa erilaisia etunimi–sukunimi-yhdistelmiä. Näiden yhdistelmien pohjalta informantti arvioi kuvitteellisen nimenkantajan iän, asuinpaikan ja sosiaalisen aseman. Heinonen toteaa tutkimuksessaan, että informantin ikä ei vaikuta ratkaisevasti ikäassosiaatioihin. Se, kuinka tuttu tai vieras nimi on, vaikuttaa asuinalueassosiaatioon. (Heinonen 2008: 1–4, 113–117.)

2. TEORIA

2.1. Nimistöntutkimus

Nimistöntutkimus eli onomastiikka on kielitieteeseen kuuluva ala, joka tutkii erisnimiä. Sosiolingvististä nimistöntutkimusta taas kutsutaan sosio-onomastiikaksi. Sosio-onomastisessa tutkimuksessa otetaan huomioon nimien käytössä olevat sosiaaliset ja tilanteiset kentät. Kun nimiä tutkitaan sosiolingvistisesti, tutkitaan nimien käyttöä ja variaatiota. (Ainiala ym. 2008: 75–76.) Esimerkiksi Ainiala, Komppa, Mallat ja Pitkänen (2000) tutkivat artikkelissaan sitä, kuinka ikä, sukupuoli ja ammatti vaikuttavat paikannimien tuntemiseen (330–331). Nimistöntutkimuksen poikkeusteellisyydestä huolimatta nimistöntutkimus on säilynyt muodollisen lingvistiikan reuna-alueilla, koska kysymykset ja ongelmat, jotka sisältävät nimiä, eroavat sellaisista, jotka liittyvät lingvistiseen teoriaan. (Nuesselin 5–6 mukaan Markey 1982).

Nimistöntutkimus on alun perin ollut etymologista. Sittemmin vuosina 1960–1970 nimistöntutkimuksessa on keskitytty nimien rakenteeseen, typologiaan ja muodostukseen. 1990-luvulta alkaen nimistöntutkimuksessa on keskitytty sosiolingvistiseen tutkimukseen. (Ainiala ym. 2008: 80.) Nimistöntutkimus voi keskittyä henkilönnimien ja paikannimien lisäksi **akronymeihin** eli kirjainlyhenteisiin sekä **eponymeihin** eli erisnimiin, joita esiintyy yleisessä käytössä (Nuessel 1992: 3). Eponyymi tarkoittaa sitä, että esimerkiksi paikka tai kansa on nimetty henkilönnimen mukaan (TTP s.v. eponyymi). Tutkimuskohteita voivat olla myös tuotteiden ja eläinten nimet (Nuessel 1992: 3).

Tutkimukseen on saatu henkilönnimistön näkökulmaa 1980-luvulta lähtien esimerkiksi Eero Kiviniemen tutkimusten muodossa. Kiviniemen teokset, *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimervalinta* (1982) sekä *Suomalaisten etunimet* (2006), käsittelevät etunimien valintaa ja suosionvaihtelua Suomessa. Sosio-onomastinen tutkimus on käsittänyt myös etunimi-innovaatioiden leviämistä sekä puhuttelu- ja lisänimien käyttöä esimerkiksi Lampisen (1997) tutkimuksessa. (Ainiala ym. 2008: 77.)

2.2. Suomalaiset nimet ja harvinaiset etunimet

1800-luvun alussa suomenkieliseen almanakkaan lisättiin vieraskielisiä nimiä, kuten *Emilia*, *Josephina*, *Arthur* ja *Saara*. 1800-luvun puolivälissä nimipäiväkalendaria pyrittiin suomalaistamaan kansallisen heräämisen ja kansalaisuusaatteiden takia. Missään muussa maassa ei ollut yhtä suurta nimistön omakielistämistä kuin Suomessa. Nyky-Suomen nimistössä näkyy eurooppalaistuminen ja nimistön kansainvälistäminen. (Kiviniemi 1993: 96–97.)

Suomalaiseen etunimistöön on luotu uusia etunimiä sekä suomen kielen pohjalta että muiden nimien mallien mukaan. Ilmiö näkyy etenkin harvinaisemmissa nimissä. Esimerkiksi *nja*-päätteisten nimien pohjalta, kuten *Anja* ja *Tanja*, on muodostettu sellaisia nimiä kuin *Minja* ja *Ranja*. Nimistöntutkijat ovat myös havainneet, että äännerakenteeltaan samankaltaiset nimet ovat suosiossa samoihin aikoihin. 2000-luvulla esimerkiksi *lja*-päätteisiä nimiä, kuten *Lilja* ja *Vilja*, esiintyi sadan suosituimman nimen listalla. Vaikka poikien nimissä ei esiinny yhtä paljon samalla tavalla muodostettuja uusia nimiä, esimerkiksi *Jaatun*, *Maatun* ja *Vaatun* arvellaan muodostuneen nimestä *Aatu*. (Saarelma-Paukkala 2017: 82–84.)

2000-luvun nimitrendejä leimaa vahvasti se, että vanhemmat haluavat nimetä lapsensa uudennlaisilla ja jopa uniikeilla etunimillä. Nimenannossa pyritään moniarvoisuuteen ja kekseliäisyyteen. Kun vielä 1960-luvulla etunimillä pyrittiin liittymään yhteisöön, 2000-luvulla tavoitteena on erottua muista yksilöistä. Huhtikuussa 2017 Väestökisterikeskuksen mukaan suomalaisilla oli käytössään 120 502 erilaista etunimeä. Naisilla oli käytössään 69 030 nimeä, joista 42 860 oli ainutkertaisia nimiä. Miehillä taas oli käytössään 51 472 erilaista nimeä, joista 31 615 oli ainutkertaisia nimiä. Nimien määrään vaikuttavat yksilöllistymisen lisäksi maahanmuutto ja erilaisten kieliryhmien edustajat. Vuonna 2016 56 prosenttia tyttöjen nimistä ja 53 prosenttia poikien nimistä oli uniikkeja eli vain kerran annettuja nimiä. (Saarelma-Paukkala 2017: 88–91.)

2000-luvulla muodostetut harvinaiset nimet voidaan jakaa neljään ryhmään. **Harvinaiset yhdysnimet** lisäävät harvinaisten etunimien määrää. Tällaisia nimiä ovat muun muassa *Elea-Omena* ja *Jadessa-Amalie*, mutta myös yleisistä nimistä muodostetut *Aada-Emilia* ja *Jenna-Juulia*. Poikien vastaavia nimiä ovat muun muassa *Aatuli-Ilmari*, *Jamiel-Pietari*,

Kimi-Matias ja *Väinö-Valtteri*. **Mallin mukaan muodostetut nimet** eli analogiset uudisnimet on muodostettu aikaisemmin käytössä olleista suomalaisista etunimistä. Tällaisia nimiä ovat muun muassa *Meritta* (esikuvana lienee *Hertta*), *Lumianna* (muodostettu nimistä *Lumi* ja *Anna*) ja *Avanda* (muodostettu nimistä *Ava* ja *Amanda*). Poikien nimistä vastaavia nimiä ovat *Entti* (nimen malli lienee ollut *Antti*), *Jeeti* (esikuvana lienee ollut *Veeti*) ja *Matte* (esikuvana lienee ollut *Atte*). **Suomenkieliset uudisnimet** on luotu suomen kielen pohjalta. Ne ovat usein luontoaiheisia. Tällaisia tyttöjen nimiä ovat esimerkiksi *Apila*, *Kevät* ja *Unikko*. Poikien nimiä ovat muun muassa *Kuru*, *Timjami* ja *Vimma*. **Harvinaiset ulkomaiset nimet** ovat sellaisia, joita ei ole Suomessa yleensä käytetty. Nämä nimet ovat sellaisia, joita esiintyy sen takia, että vähintään toinen lapsen vanhemmista on ulkomaalaistaustainen. Toisaalta jotkut vanhemmat haluavat antaa lapsilleen vierasperäisiä nimiä. Tyttöjen nimistä tällaisia ovat esimerkiksi *Princess* ja *Yazmin* ja poikien nimistä taas *Roberto* ja *Usman*. Lisäksi harvinaisiksi nimiksi voidaan mieltää sellaisia nimiä, jotka ovat joskus olleet suosiossa, mutta nykypäivänä harvinaisia. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi *Ritva* ja *Jorma*. (Saarelma-Paukkala 2017: 92–97.)

Käytän tutkimuksessani **uniikin etunimen** sijasta käsitettä **harvinainen etunimi**. Käsitteen määrittely perustuu sekä käsitteen tieteelliseen määrittelyyn että aineiston saatavuuteen. **Uniikki nimi** on nimi, jota ei esiinny kenelläkään muulla. (Ainiala ym. 2008: 165, 178.) Väestörekisterikeskus ei julkaise tietoturvasyistä julkisessa väestötietojärjestelmässään etunimiä, joita esiintyy alle kymmenellä ihmisellä (Väestörekisterikeskus). Määrittelen siksi tutkimuksessani harvinaisen etunimen sellaiseksi, jolla on ollut kymmenen nais- tai miesnimenkantajaa syyskuussa 2018. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun tiedot eivät tämän takia täsmää täysin valitsemiini nimiin. Lisäksi nimellä, jolla on ollut 10 miespuolista nimenkantaa, voi olla useampi naispuolinen nimenkantaja.

2.3. Nimeen liittyvät merkitykset

Erisnimiä pidetään aitoina kielen sanoina, mikä tarkoittaa sitä, että ne sisältävät merkityksiä. Kielen käyttäjä ei voi välttämättä selittää nimen herättämiä merkityksiä samalla tavalla kuin yleisnimien merkityksiä selitetään. Nimen **etymologinen merkitys** tarkoittaa nimen alkuperäistä merkityssisältöä. (Ainiala ym. 2008: 34–35.)

Konnotaatioon eli mielikuviin tai assosiaatioon voi sisältyä kielenpuhujille yhteisiä merkityksiä, joilla ei ole kiinnekohtaa nimeen sisältyviin sanoihin. Konnotaatiot voivat olla yhden ihmisen omia mielikuvia, mutta jotkut assosiaatiot ovat yhteisiä koko kieliyhteisölle. Konnotaatioihin liittyy myös kaikki se tieto, mitä nimen tarkoitteesta on kerätty. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tietynniminen henkilö on herättänyt tietynlaisia kokemuksia, muut samannimiset henkilöt voivat herättää samanlaisia mielikuvia. Esimerkiksi *Marilyn Monroe* voi herättää mielikuvan kauniista vaaleasta naisesta. **Affektiivinen merkitys** tarkoittaa nimen herättämiä tunnepohjaisia merkityksiä. (Ainiala ym. 2008: 34–35.) Konnotaation voi myös määritellä tarkoittavan muita nimeen liittyviä mielteitä kuin itse tarkoitetta (Kiviniemi, Pitkänen & Zilliacus 1974: 21).

3. MENETELMÄT JA AINEISTO

3.1. Kyselylomake

Olen jakanut kyselylomakkeen kolmeen osaan. Ensimmäisessä osiossa informantti kertoi ikänsä, asuinpaikkansa ja sen, onko hänellä lapsia. Informantti luetteli lastensa nimet, tai vaihtoehtoisesti hän kertoi miten voisi nimetä lapsensa, mikäli hänellä ei ole niitä. Tarkoitukseni oli selvittää, kuinka paljon ikä, asuinpaikka ja mahdolliset lapset vaikuttavat vastauksiin. Lisäksi olisin voinut näin selvittämään, millaisia nimiä informantit suosivat. En ottanut kuitenkaan aineiston analysoinnissa näitä tekijöitä huomioon.

Kyselylomakkeen toisessa osiossa pyysin informantteja luokittelemaan piirteitä, jotka ovat heidän mielestään harvinaisen nimen piirteitä. He saivat myös halutessaan nimetä muutaman sellaisen nimen, joka on heidän mielestään harvinainen. Tarkoitukseni oli selvittää, millaisia nimiä informantit pitävät harvinaisina. Jätin myös tämän osion analyysin ulkopuolelle.

Kyselylomakkeen kolmas osio oli lomakkeen pisin osio. Se sisälsi 16 nimeä, jotka olin kerännyt Väestörekisterikeskuksen nimipalvelusta (kts. liite 1). Halusin nimien olevan hyvin harvinaisia, ja siksi jokaisella kyselylomakkeessa esiintyvän nimen nimenkantajia on ollut syyskuussa 2018 kymmenen nais- tai miesnimenkantajaa. Tutkimusta varten loin harvinaisia nimiä varten neljä ryhmää, jotka perustuvat osittain Saarelma-Paukkalan (2017: 92–97) jakamiin ryhmiin, osittain itse kehittelemiini ryhmiin. Kun valitsin nimiä, kriteereinäni oli, että kaikilla nimillä olisi jonkinlainen pohja suomalaisissa nimissä. Kyselylomakkeessani ei siis esiintynyt lainkaan täysin ulkomaalaisia nimiä. Pyysin informantteja määrittelemään, sopiiko nimi tytölle, pojalle vai molemmille. Jätin myös sukupuolen määrittelyn analyysin ulkopuolelle. Pysin kyselylomakkeessani siihen, että samassa luokassa olevat nimet eivät ala tai lopu samalla foneemilla (poikkeuksena neutraalit ja kansainvälistetyt nimet). Tätä perustelen sillä, että miesten ja naisten nimissä esiintyy eri foneemeja. Naisten nimissä suositaan foneemeja *a*, *i*, *n*, *r* ja *e*. Miesten nimissä yleisimmät foneemit taas ovat *a*, *i*, *o*, *e* ja *r*. (Perttula 2013.)

Ensimmäinen nimiluokka oli **kansainvälistetyt nimet**. Nimet olivat myös Saarelma-Paukkalaa (2017: 94) mukailten mallin mukaan luotuja nimiä. Valitsemani nimet olivat

Sissy (malli voi olla nimestä *Sissi*), *Wanna* (malli voi olla nimestä *Hanna* tai *Janna*), *Feeti* (malli voi olla nimestä *Veeti*) ja *Timy* (malli voi olla nimestä *Timi*) (kts. liite 1). Pidän nimiä kuitenkin kansainvälistettyinä, koska ne sisältävät foneemeja *w*, *y* ja *f*, jotka eivät ole suomenkielisille nimille tyypillisiä foneemeja.

Toinen nimiluokka sisälsi **suomenkielisiä sanoja**. Nimet vastasivat myös Saarelma-Paukkalan (2017: 95–96) suomenkielisiä uudisnimiä. Valitsemani nimet olivat *Kuunsäde*, *Pouta*, *Aihe* ja *Tuuri*. Kolmas nimiluokka oli **neutraalit nimet**. Pysin valitsemaan luokkaan nimiä, joista ei voi päätellä, onko nimi tarkoitettu tytön vai pojan nimeksi. Valitsemani nimet olivat *Tuittu*, *Seeli*, *Aapa* ja *Nova*. Neljäs nimiluokka oli Saarelma-Paukkalan (2017: 94) mukaillen **mallin mukaan luodut nimet**. Valitsemani nimet olivat *Jemila* (nimi on voitu muodostaa nimestä *Jemina*), *Valmu* (nimi on voitu muodostaa nimestä *Valma*), *Uule* (nimi on voitu muodostaa nimestä *Uula*) ja *Anshelmi* (nimi on voitu muodostaa nimistä *Anselmi* ja *Helmi*). Nimenkantajien määrät ovat liitteessä 1.

Kyselyn informantti vastasi jokaisen nimen kohdalla samoihin kysymyksiin. Ensin hän määritteli, sopiiko harvinainen nimi tytölle, pojalle vai molemmille. Näin sain selville, vaikuttaako nimen neutraalius nimen miellyttävyyteen. Sen jälkeen informantti vastasi väitteisiin, joiden vastausvaihtoehdot ovat eri mieltä, pitkälti eri mieltä, pitkälti samaa mieltä ja samaa mieltä. Jokaisen vastauksen sai halutessaan perustella. Toivoin informanttien vastausten olevan mahdollisimman intuitiivisia, ja siksi olin estänyt kyselylomakkeessa mahdollisuuden palata tarkastelemaan edellisiä kysymyksiä.

Kyselylomakkeen (kts. liite 2) ensimmäinen väite oli ”nimi on miellyttävä”. Näin selvitin, pitääkö informantti itse nimestä. Toinen väite oli ”nimi sopii lapselle”. Perusteluosioon informantti sai kirjoittaa, kenelle nimi sopii, jos se ei sovi lapselle. Tätä perustelen sillä, että nimen voisi mieltää esimerkiksi eläimen tai vanhan ihmisen nimeksi. Kolmas väittäjä oli ”nimestä ei koidu haittaa lapselle”. Tätä perustelen sillä, että nimenkantaja voi joutua esimerkiksi kiusatuksi nimestään tai nimen taivuttaminen voi olla hankalaa (*Sade* : *Sateen* vai *Sade* : *Saden*). Neljäs väittäjä oli ”voisin antaa nimen lapselleni”. Tämä väittäjä liittyi myös nimen miellyttävyyteen, sillä näin sain selville, kuinka paljon informantit suosivat harvinaisia nimiä. Viides väittäjä oli ”nimi sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan”. Tällä väitteellä sain selville, herättääkö nimi informantissa positiivisia tai

negatiivisia mielikuvia assosioitumalla esimerkiksi keskiluokkaiseen tai köyhään perheeseen.

3.2. Aineisto

Keräsin aineistoni kyselylomakkeen avulla. Jaoin kyselylomakkeen henkilökohtaisella Facebook-sivullani. Pyysin, että lomaketta jaettaisiin eri puolilla Suomea, jotta saisin mahdollisimman paljon eri-ikäisiä ja eri paikkakunnilla asuvia informanteja. Kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 55 henkilöä. Jokaiselle vastaajalle on koodi. VA viittaa vastaajaan ja numero kertoo, monesko vastaaja on kyseessä.

TAULUKKO 1. Informanttien iät.

INFORMANTTIEN IKÄHAARUKKA	INFORMANTTIEN LUKUMÄÄRÄ
Alle 20-vuotiaat	6
20–29-vuotiaat	31
30–39-vuotiaat	6
40–49-vuotiaat	5
Yli 50-vuotiaat	6

Kuten taulukosta 1 näkee, kyselylomakkeeseen on vastannut eniten 20–29-vuotiaita informanteja. Suurin osa lomakkeeseen vastanneista on 22- ja 23-vuotiaita. Yli 50-vuotiaiden ryhmässä 5 on alle 55-vuotiaita ja yksi on yli 60-vuotias.

Vastaajista 4 oli Espoosta, 15 Helsingistä, yksi Kauniaisista, yksi Keminmaasta, yksi Kuopiosta, yksi Lapista, yksi Limingasta, 21 Oulusta, 2 Salosta, yksi Seinäjoelta, 3 Tampereelta, 2 Turusta ja yksi Vantaalta. 11 vastaajalla oli lapsia. Suurin osa vastaajista oli kotoisin Oulusta ja Helsingistä, sekä kyseisten paikkakuntien läheisistä kaupungeista. Sain eniten vastauksia Oulusta ja Helsingistä. Suurin osa informanteistani on lapsettomia.

Kyselylomakkeen (liite 2) vastaukset käsittelin jakamalla ne ryhmiin väittämien ja nimi-ryhmien perusteella. Kokosin neljä eri kaaviota väittämästä ”nimi on miellyttävä”. Jokainen kaavio sisältää yhden nimiluokan. Tällä tavalla pystyin vertailemaan tuloksia eri ryhmien välillä ja näkemään, minkä ryhmän nimiä pidetään kaikista miellyttävimpinä ja vähiten miellyttäviä. Toimin samalla tavalla jokaisen kysymystyyppin kohdalla.

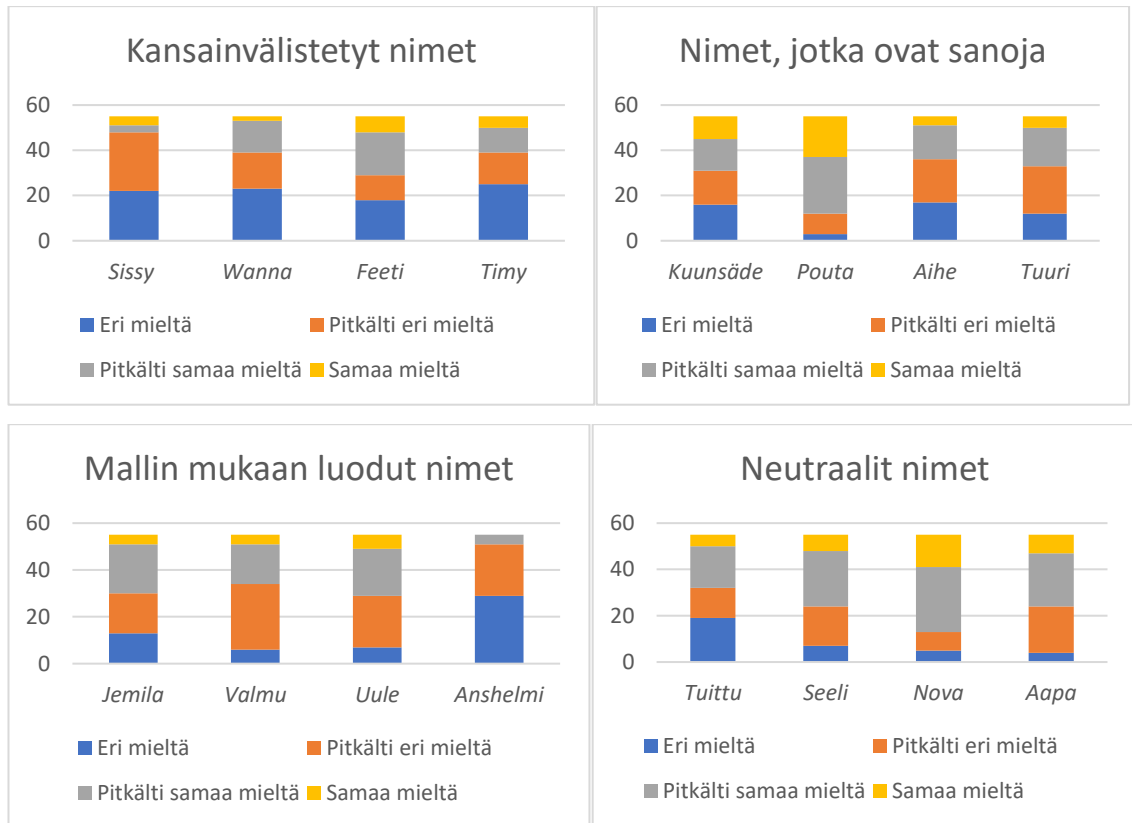
4. ANALYYSI

Kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 55 vastaajaa. Huomioin kaikkien vastaukset kaavioiden analysoimisessa. Olen jakanut tutkimustulokset kuuteen eri alalukuun, joissa käsittelen vastaustuloksia kyselylomakkeen kysymysten mukaan. Jokainen alaluku sisältää neljä kaaviota, joissa käsittelen neljää eri nimiluokkaa. Käsittelen tulokset niin, että luokat ”eri mieltä” ja ”pitkälti eri mieltä” lasketaan yhteen samoin kuin ”samaa mieltä” ja ”pitkälti samaa mieltä”. Näin minun on helpompi selvittää, pidetäänkö nimeä esimerkiksi miellyttävänä vai epämiellyttävänä.

Väittämillä ”nimi on miellyttävä” ja ”voisin antaa nimen lapseni nimeksi” vastaan tutkimuskysymykseen siitä, millaisia harvinaisia nimiä informantin suosivat. Väittämillä ”nimi sopii lapselle”, ”nimestä ei koidu haittaa lapselle” ja ”nimi sopii tiettyyn sosiaaliin asemaan” pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, millaiset harvinaiset nimet ovat informanttien mielestä sopivia lapselle. Nostan jokaisessa alaluvussa aineistosta kaksi nimeä, joita koskevissa väittämissä informantit ovat olleet eniten samaa mieltä, sekä kaksi nimeä, joita koskevissa väittämissä informantit ovat olleet eniten eri mieltä.

4.1. Harvinaisten nimien miellyttävyys

Tässä luvussa analysoin sitä, kuinka miellyttävänä informantit pitävät harvinaisia nimiä. Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, millaisia harvinaisia nimiä informantit suosivat. Kuten liitteessä 2 lukee, informantit ovat arvioineet nimen miellyttävyyttä asteikolla ”eri mieltä”, ”pitkälti eri mieltä”, ”pitkälti samaa mieltä” ja ”samaa mieltä”.

KUVIO 1. Nimien miellyttävyys nimiluokittain.

Kuten kuviosta 1 huomaa, informantit eivät pitäneet minkään tietyn nimiluokan nimiä erityisen miellyttävinä tai epämiellyttävinä. Miellyttävimpinä niminä pidettiin nimiä *Pouta* ja *Nova*. Yhteensä 43 informanttia piti nimeä *Pouta* miellyttävänä, ja 42 nimeä *Nova* miellyttävänä. Näiden nimien lisäksi mallin mukaan luotujen nimien ja neutraalien nimien luokkien nimiä pidettiin pitkälti miellyttävinä. Epämiellyttävimpinä niminä pidettiin nimiä *Anshelmi* ja *Sissy*. Yhteensä 48 informanttia piti nimeä *Sissy* epämiellyttävänä, ja 51 piti nimeä *Anshelmi* epämiellyttävänä. Myös osaa kansainvälistetyistä nimistä ja nimistä, jotka ovat sanoja, pidettiin epämiellyttävinä tai pitkälti epämiellyttävinä. Kaiken kaikkiaan jokaisen nimiluokan ajatukset miellyttävyydestä jakautuivat melko tasaisesti niin, että noin puolet vastaajista piti nimeä miellyttävänä tai pitkälti miellyttävänä ja noin puolet vastaajista epämiellyttävänä tai pitkälti epämiellyttävänä.

Luokasta, jossa nimet ovat sanoja, 18 informanttia piti nimeä *Pouta* miellyttävänä ja 25 pitkälti miellyttävänä. 3 ei pitänyt nimeä miellyttävänä, ja 9 ei pitänyt nimeä kovin miellyttävänä. 25 informanttia perusteli vastauksensa. 3 informanttia piti nimeä miellyttävänä.

11 mainitsi pitävänsä luontonimistä. 9 informanttia piti nimen herättämistä mielikuvista. Kaksi mainitsi pitävänsä nimestä, vaikka ei itse antaisi nimeä lapsilleen.

- (1) *Sopii nimeksi siinä missä Valo, Pilvi, Säde ja Lumikin.* (VA24)
- (2) *Kaunis sana, josta tulee mukavia mielleyhtymiä.* (VA45)
- (3) *Periaatteessa ihan miellyttävän kuuloinen, mutta kuitenkin hassuhko* (VA49)

14 informanttia piti nimeä *Nova* miellyttävänä ja 28 piti nimeä jokseenkin miellyttävänä. 5 ei pitänyt nimeä miellyttävänä, ja 8 ei pitänyt nimeä kovin miellyttävänä. 27 informanttia perusteli vastauksensa. 5 informanttia mainitsi, että nimestä tulee liikaa mieleen *Radio Nova*, ja yksi mainitsi kreikankielisen sanan *novum*, joka tarkoittaa 'uutta'. 6 informanttia piti nimeä yksinkertaisena ja napakkana. 5 informanttia piti nimeä kauniina. 3 piti nimeä hyvällä tavalla erikoisena. 1 piti nimeä liian erikoisena ja 1 liian "voimakkaana".

- (4) *Itselleni tulee mieleen Radio Nova tai koiran nimi.* (VA15)
- (5) *Ytimekäs. Herättää positiivisen mielikuvan* (VA16)
- (6) *Lausuttaessa kaunis ja myös kaunis merkitys.* (VA37)

Kansainvälistettyjen nimien luokasta 3 piti nimeä *Sissy* miellyttävänä ja 4 pitkälti miellyttävänä. 22 ei pitänyt nimeä miellyttävänä, ja 26 ei pitänyt nimeä pitkälti miellyttävänä. 41 informanttia perusteli vastauksensa. 8 informanttia ei pitänyt siitä, että nimi loppuu *y*-foneemiin. 7 informanttia ei pidä siitä, että nimessä on liikaa *s*-kirjaimia. Sen takia nimi ei kuulosta lausuttaessa miellyttävältä. 13 informanttia huomautti, että nimi sisältää erinäisiä merkityksiä. Nimen *Sissy* englanninkielinen merkitys on 'nössö'. Jotkut kokivat nimen tarkoittavan *sissiiä* eli 'sissisotaan koulutettua sotilasta' (KS 2018 s.v. *sissi*). Eräs informanteista mainitsi nimen olevan loukkaava nimitys feminiinisille pojille sekä tarkoittavan pornon alalajia. Joku mainitsi nimen tuovaan mieleen englanninkielisen sanan *sassy*. Eräs informanteista ilmoitti, että nimestä tulee mielen ilotyttö. Kaksi informanttia koki nimen sopivan paremmin koiralle. 7 informanttia ei pidä englanninkielisistä nimistä. 6 nimestä pitänyttä informanttia perusteli vastauksensa. Yksi informanteista mielsi nimen liittyvän keisarinna Sissiin. Yksi informanteista sanoi pitävänsä nimestä, ja kolme informanttia mielsi nimen kuulostavan lausuttaessa kauniilta. Tämä oli mielenkiintoinen ero niihin seitsemään informanttiin, jotka eivät pitäneet nimen äänneasusta. Yksi informantti sanoi, että nimi on miellyttävä lempinimenä, mutta ei virallisena nimenä.

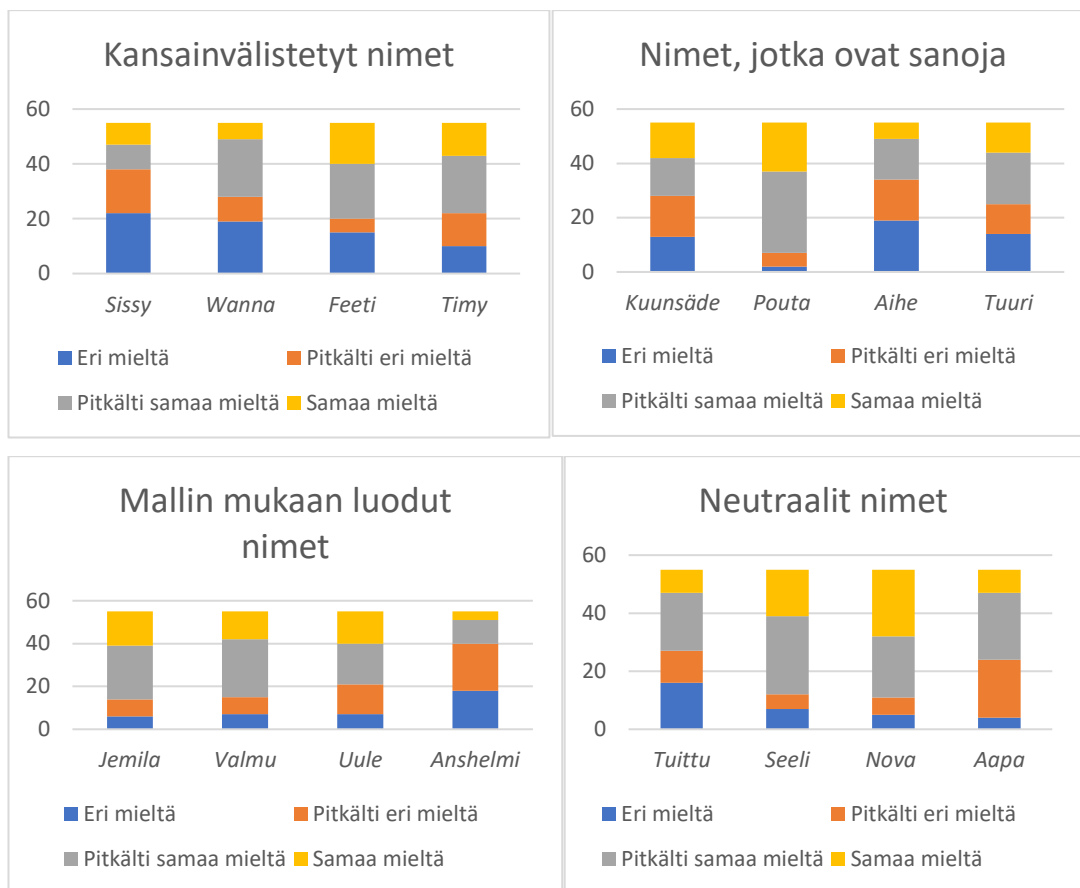
- (7) *Oudot äänneet, vaikea s-vikaiselle, y ei ole mukava, ei tiedä miten lausutaan* (VA4)
 (8) *Suomalaiselle liian ulkomainen. Ulkomaalaistaustaiselle ok.* (VA41)
 (9) *Minulle nimi henkilöityy Sissi elokuvien prinsessaan, jota lapsen ihailin.* (VA44)

Mallin mukaan luotujen nimien luokasta yksikään informantti ei pitänyt nimeä *Anshelmi* miellyttävänä ja vain 4 piti nimeä pitkälti miellyttävänä. 29 ei pitänyt nimeä miellyttävänä, ja 22 ei pitänyt nimeä pitkälti miellyttävänä. 32 informanttia perusteli vastauksensa. 4 informanttia, jotka olivat pitäneet nimeä pitkälti miellyttävänä, perustelivat vastauksensa. Yksi heistä piti nimeä kauniin kuuloisena, mutta hieman outona. Toinen taas piti nimeä kivana, mutta liian erikoisena. Kolmas heistä piti nimeä vanhahtavana, huvittavana ja mielenkiintoisena. Neljäs heistä piti nimeä kummallisena, mutta miellyttävänä. 9 informanttia ei pitänyt nimen äänneasusta. 4 näistä informanteista mainitsi erikseen, että nimi kuulostaa sammaltavalta puheelta. 14 informanttia piti nimeä väkisin väännetyltä ja teennäiseltä. 2 informanttia piti nimeä outona. 2 informanttia mainitsi, että nimi ei sovi selkeästi tytölle eikä pojalle. 1 informantti mainitsi, ettei pidä myöskään nimestä *Anselmi* eikä siksi pidä tästäkään nimestä.

- (10) *Kuulostaa humalaisen sammaltavalta väännökseltä Anselmistä.* (VA1)
 (11) *Vanhahtava ja aika huvittava mutta ihan miellyttävän kuuloinen.* (VA20)
 (12) *Ihan ku lappalainen sanois ”Anselmi” tai olis tullu kirjotusvirhe.* (VA37)

4.2. Harvinaisten nimien sopivuus lapselle

Tässä luvussa käsittelen sitä, kuinka informantit kokevat harvinaisten nimien sopivan lapsille. Kiinnitän huomiota myös siihen, sopivatko nimet jollekin toiselle. Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, millaiset harvinaiset nimet ovat informanttien mielestä sopivia lapsille. Kuten liitteessä 2 lukee, informantit ovat arvioineet nimen sopivuutta asteikolla ”eri mieltä”, ”pitkälti eri mieltä”, ”pitkälti samaa mieltä” ja ”samaa mieltä”.

KUVIO 2. Nimien sopivuus lapselle nimiluokittain.

Kuten kuvio 2 huomaa, jokaisessa nimiluokassa oli yksittäisiä nimiä, joiden ei koettu olevan sopivia lapsille. Kuitenkin mallin mukaan luotuja nimiä ja neutraaleja nimiä pidettiin kaikista sopivimpina lapsille. Kansainvälistettyjä nimiä ja nimiä, jotka ovat sanoja, pidettiin kaikista epäsopivimpina lapsille. Sopivimpia nimiä olivat *Pouta*, *Jemila*, *Valmu*, *Seeli* ja *Nova*. Epäsopivimpina niminä pidettiin nimiä *Sissy*, *Wanna*, *Aihe*, *Kuunsäde* ja *Anshelmi*. Nostan aineistosta esiin nimet *Jemila* ja *Valmu*, koska luvussa 4.1. totesin, ettei nimiä pidetty miellyttävinä, mutta niitä pidetään selkeästi sopivina lapselle. 41 informanttia piti nimeä *Jemila* sopivana lapselle, ja 40 informanttia piti nimeä *Valmu* sopivana lapselle. 38 informanttia ei pitänyt nimeä *Sissy* sopivana lapselle, ja 40 ei pitänyt nimeä *Anshelmi* sopivana lapselle.

16 informanttia piti nimeä *Jemila* sopivana lapselle ja 25 piti nimeä osittain sopivana lapselle. 6 ei pitänyt nimeä sopivana lapselle, ja 8 ei pitänyt nimeä kovin sopivana lapselle. 8 informanttia perusteli vastauksensa. 3 informanttia oli sitä mieltä, että nimi ei sovi kenellekään. Kaksi koki nimen sopivan elektroniikkamerkille, yksi koki nimen sopivan

Barbie-nukelle ja yksi hamsterille. Yksi informantti sanoi nimen sopivan lapselle, vaikka hän ei pidä nimestä.

(13) *Koneelle: tällä Jemilalla hiotaan kiviä* (VA4)

(14) *Sopii kyllä lapselle, mutta ei se kiva ole.* (VA18)

(15) *Ei kenellekään eikä millekään.* (VA24)

13 informanttia piti nimeä *Valmu* sopivana lapselle, ja 27 piti nimeä lähes sopivana lapselle. 7 ei pitänyt nimeä sopivana lapselle, ja 8 ei pitänyt nimeä kovin sopivana lapselle. 7 informanttia perusteli vastauksensa. 3 informanttia mainitsi nimen sopivan lehmälle, ja yksi koki nimen sopivan kasville. Yksi koki nimen sopivan ”kyläjuopon” lempinimeksi, 1 yhdistyksen nimeksi ja 1 pankkialan tuotteeksi.

(16) *Koiralle, lehmälle* (VA4)

(17) *Jokin pankkialan tuote.* (VA15)

(18) *Lempinimeksi kyläjuopolle* (VA23)

Koko aineistosta nimeä *Sissy* pidettiin vähiten sopivana nimenä lapselle. 8 informanttia piti nimeä sopivana lapselle ja 9 lähes sopivana lapselle. 22 ei pitänyt nimeä sopivana lapselle, ja 16 ei pitänyt nimeä kovin sopivana lapselle. 32 informanttia perusteli vastauksensa. 21 informanttia sanoi nimen sopivan paremmin eläimelle. 6 informanttia sanoi, ettei nimi sovi kenellekään. Kaksi informanttia mainitsi, että nimi sopii tuotemerkille. Yksi informantti mainitsi, että nimi sopii paremmin yhdysvaltalaiselle kotiäidille. Yksi informantti mainitsi nimen sopivan julkisuudenhenkilön lempinimeksi. Lisäksi yhden informantin mielestä nimi sopii lapselle, jos lapsen vanhemmat ovat niin päättäneet.

(19) *Nynny ei ole luonnonpiirre, jonka mukaan haluaisin nimetä lapseni. En usko, että kyseinen nimi sopi kenellekkään/millekkään.* (VA12)

(20) *Keski-ikäiselle yhdysvaltalaiselle kotiäidille.* (VA19)

(21) *Kuulostaa mielestäni enemmän eläimen nimeltä, esim koiralleni voisin antaa nimeksi Sissy* VA35

Lähes yhtä epäsoviva nimenä pidettiin nimeä *Anshelmi*. 4 informanttia piti nimeä sopivana lapselle ja 11 piti nimeä lähes sopivana lapselle. 18 ei pitänyt nimeä sopivana lapselle, ja 22 ei pitänyt nimeä kovin sopivana lapselle. 18 informanttia perusteli vastauksensa. 7 informanttia koki, että nimi ei sovi kenellekään. 5 koki, että nimi sopii vanhalle

ihmiselle. Kaksi koki nimen sopivan humoristiseen tv-sarjaan. Kaksi koki nimen sopivan laivalle ja yksi korumerkille. Yksi koki nimen sopivan hevoselle.

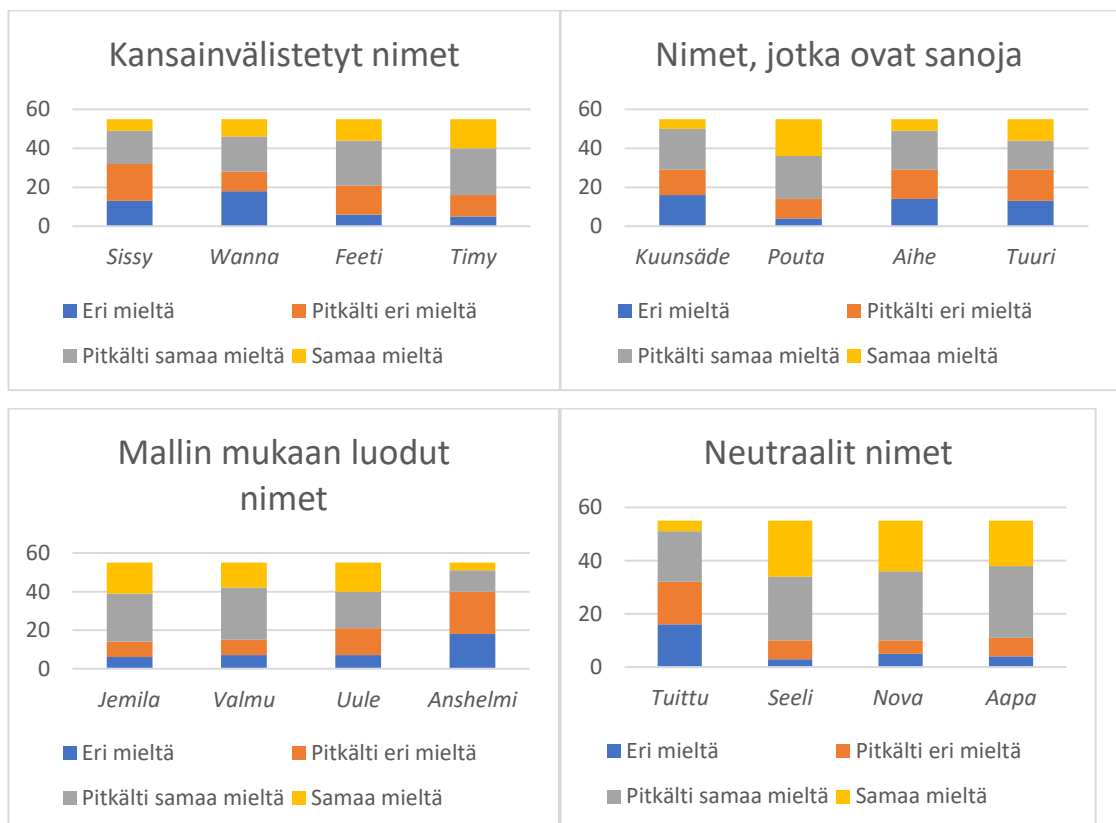
(22) *Komediahahmolle sketsisarjasta.* (VA15)

(23) *Heille, joiden hautakiven vuosiluvut alkavat numeroilla 1 ja 8.* (VA24)

(24) *Tämä nimi ei sovi kenellekään.* (VA25)

4.3. Harvinaisten nimien mahdollinen haitallisuus lapselle

Tässä luvussa käsittelen sitä, kokevatko informantit harvinaisten nimien aiheuttavan haittaa lapsille. Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, millaiset harvinaiset nimet ovat informanttien mielestä sopivia lapsille. Kuten liitteessä 2 lukee, informantit ovat arvioineet nimen haitallisuutta asteikolla ”eri mieltä”, ”pitkälti eri mieltä”, ”pitkälti samaa mieltä” ja ”samaa mieltä”.

KUVIO 3. Harvinaisten nimien mahdollinen haitallisuus lapselle nimiluokittain.

Kuten kuviosta 3 huomaa, informantit kokivat, että kansainvälistetyistä nimistä ja nimistä, jotka ovat sanoja, koituu eniten haittaa lapsille. Kaikista haitallisimpina niminä pidettiin nimiä *Sissy*, *Wanna*, *Anshelmi* ja *Tuittu*. Esimerkiksi 6 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä *Sissy* ei koidu haittaa lapselle, ja 17 oli osittain samaa mieltä. 13 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä koituu haittaa lapselle, ja 19 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 32 informanttia piti siis nimeä *Sissy* haitallisena lapselle. 30 informanttia perusteli vastauksensa. 7 informantin mielestä nimi voi aiheuttaa kiusaamista. 6 informanttia mainitsi, että nimen englanninkielinen merkitys *sissy* 'nössö' voi aiheuttaa hankaluuksia. 6 informanttia mainitsi, että nimen ääntäminen voi tuottaa ongelmia. 10 informanttia oli sitä mieltä, että erikoiset nimet ovat niin yleisiä, ettei nimestä koituisi lapselle haittaa. 1 informantti mainitsi, että nimi viittaa alempaan yhteiskuntaluokkaan ja rinnastu nimiin *Yannica* ja *Yessica*.

Luokassa, jossa nimet ovat sanoja, nimeä *Pouta* pidettiin kaikista haitattomimpana nimenä. 19 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä *Pouta* ei koidu haittaa lapselle ja 22 oli osittain sitä mieltä. 4 oli sitä mieltä, että nimestä koituu haittaa lapselle, ja 10 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 41 informanttia piti nimeä *Pouta* haitattomana lapselle. 17 informanttia perusteli vastauksensa. 7 informanttia oli sitä mieltä, että lasta voitaisiin kiusata nimen merkityksen takia. 7 informanttia piti nimeä neutraalina suomalaisena nimenä. 3 nimeä piti nimeä erikoisena, mutta ei välttämättä huonona asiana.

(25) *Luontonimet ovat tuttuja eikä yleismerkitys tuo negatiivisia mielikuvia.* (VA19)

(26) *Kuitenkin melko neutraali nimi, vaikkain epätavallinen.* (VA44)

(27) *Kiusaamista kaikenlaisilla haukkumisvariaatioilla. "Onko ulkona pouta?" -Ei ole, kun hän on sisällä. Poutapilviä ja lihapullakuuroja -elokuva.* (VA48)

Mallin mukaan luodut nimet ja neutraalit nimet olivat sellaisia nimiluokkia, joista informantit kokivat, ettei nimistä koidu haittaa lapsille. Mallin mukaan luoduissa nimistä kaikista haitallisimpana nimenä pidettiin nimeä *Anshelmi*, joka oli myös aineiston haitallisimpana pidetty nimi. 9 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä *Anshelmi* ei koidu haittaa lapselle, ja 12 oli osittain sitä mieltä. 15 oli sitä mieltä, että nimestä koituu haittaa lapselle, ja 19 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 34 informanttia piti nimeä *Anshelmi* haitallisena lapselle. 16 informanttia perusteli vastauksensa. 1 piti nimeä tavanomaisena ja siksi harmittomana. 12 informanttia oli sitä mieltä, että nimen kirjoitus- ja ääntöasu tuottaa

hankaluuksia. Kaksi informanttia koki, että nimestä voidaan kiusata. Yksi informanteista piti nimeä outona.

(28) *Joka kerta, kun lapsi kertoo nimensä, välissä olevasta H:sta täytyy mainita erikseen.* (VA4)

(29) *Anselmi nimenä on jo vanhanaikainen, ja Anselmi sen lisäksi vielä kirjoitus- ja mahdollisesti ääntöasultaankin haastava.* (VA22)

(30) *Voisi tulla kiusatuksi.* (VA20)

Neutraalien nimien luokan nimeä *Tuittu* pidettiin kaikista haitallisimpana lapselle. 4 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä *Tuittu* ei koidu haittaa lapselle, ja 19 oli osittain sitä mieltä. 16 oli sitä mieltä, että nimestä koituu haittaa lapselle, ja 16 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 32 informanttia piti nimeä *Tuittu* haitallisena lapselle. 24 informanttia perusteli vastauksensa. 16 informanttia oli sitä mieltä, että nimen aiheuttamat negatiiviset mielleyhtymät, kuten *tuittupää*, voi aiheuttaa kiusaamista. 4 informanttia koki, että nimi vaikuttaisi liikaa lapsen luonteeseen. 2 informanttia koki, että nimi voi sopia lapselle, mutta ei aikuiselle. 2 informanttia koki, ettei nimestä koidu haittaa lapselle.

(31) *Luonteenpiirteisiin viittaavat nimet voivat aina aiheuttaa ongelmia lapselle, sillä ihmiset assosioisivat kyseisen luonteenpiirteen lapselle aina, vaikka hän ei sitä olisi.* (VA12)

(32) *Tuittu on niin lähellä Tuisku nimeä, että se ei ole liian erikoinen. Ehkä tosin vähän lempinimimäinen, voisi olla vaikka Tuijan lempinimi.* (VA15)

(33) *Tuittu kuulostaa lapsen nimeltä. Enemmän nimi saattaisi aiheuttaa vaivaa aikuisena, jolloin sitä ehkä pidettäisiin lempinimenä lapsenomaisen sointinsa vuoksi.* (VA22)

Nimi *Seeli* oli aineiston harmittomimpana nimenä pidetty nimi. 21 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä *Seeli* ei koidu haittaa lapselle ja 24 oli osittain sitä mieltä. 3 oli sitä mieltä, että nimestä koituu haittaa lapselle, ja 7 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 45 informanttia oli sitä mieltä, että nimestä ei koidu haittaa lapselle. 13 informanttia perusteli vastauksensa. 1 informantti oli sitä mieltä, että nimi voi aiheuttaa kiusaamista, ja 1 informantti piti nimeä liian erikoisena. Kahden informantin mielestä nimen erikoisuus voi tuottaa sekaannuksia arkielämässä. 7 informanttia piti nimeä haitattomana. Kaksi informanttia piti nimeä miellyttävänä.

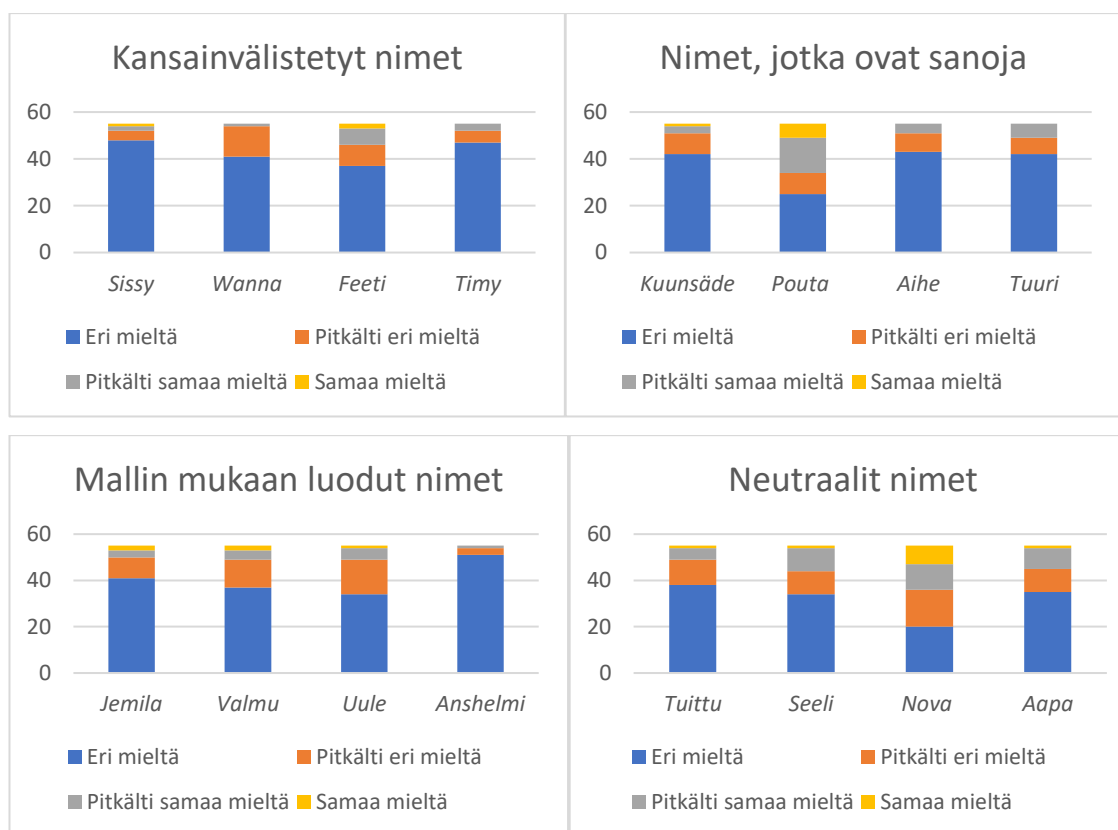
(34) *Ei häiritsevää yleismerkitystä, helppo lausua* (VA19)

(35) *Erikoisia tai uusia äänneyhdistelmiä joutuu aina perustelemaan ja toistelemaan.* (VA22)

(36) *Nimi on minulle uusi, mutta miellyttävä. Muille varmaan myös. (VA25)*

4.4. Harvinaisten nimien suosiminen omalla lapsella

Tässä luvussa analysoin sitä, mitä nimiä informantit voisivat antaa omien lastensa nimiksi. Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, millaisia harvinaisia nimiä informantit suosivat. Kuten liitteessä 2 lukee, informantit ovat kertoneet, antaisivatko he aineiston nimiä oman lapsensa nimeksi asteikolla ”eri mieltä”, ”pitkälti eri mieltä”, ”pitkälti samaa mieltä” ja ”samaa mieltä”.

KUVIO 4. Harvinaiset nimet, joita informantit voisivat antaa omille lapsilleen nimiluokittain.

Kuten kuvioista 4 näkee, informantit eivät suosi erityisesti mitään tiettyä nimiluokkaa lasten niminä. Nimiluokista informantit suosivat eniten neutraaleja nimiä. Informantit suosivat vähiten kansainvälistettyjä nimiä, mallin mukaan luotuja nimiä ja nimiä, jotka ovat sanoja.

Vain yksi informantti voisi ehkä antaa nimen *Wanna* lapselleen nimeksi. 37 ei antaisi nimeä lapselleen nimeksi, ja 9 ei tekisi pitkälti niin. 54 informanttia ei siis antaisi nimeä *Wanna* lapselleen. 15 informanttia perusteli vastauksensa. 1 mainitsi nimen sopivan paremmin koiralle. 5 ehdotti nimelle parempaa muotoa, jotka olivat *Anna*, *Vanna*, *Wenna* ja *Uanna*. 2 informanttia sanoi, että nimi ei kuulosta tarpeeksi miellyttävältä. 3 informanttia mainitsi pitävänsä enemmän suomalaisista nimistä. 4 mainitsi nimen olevan liian kummallinen.

(37) *Liian erilainen ja tiestysti Wanna Panna -riimi ei ole kovin kiva.* (VA18)

(38) *En pidä nimistä, joissa on vierasperäisiä kirjaimia.* (VA36)

(39) *Voisin antaa Vannan pikemmin kuin Wannan.* (VA48)

Luokassa, jossa nimet ovat sanoja, ei pääsääntöisesti haluttu antaa kyseisiä nimiä oman lapsen nimiksi. Esimerkiksi 4 voisi ehkä antaa nimen *Aihe* lapselleen nimeksi. 43 ei antaisi nimeä lapselleen nimeksi ja 8 ei ehkä antaisi nimeä lapselleen. Yhteensä 51 informanttia ei siis antaisi nimeä *Aihe* lapsensa nimeksi. 25 informanttia perusteli vastauksensa. 8 informanttia piti nimeä liian outona nimeksi, ja 3 ei pitänyt nimeä laisinkaan nimenä. 4 informanttia oli sitä mieltä, että nimellä on liian vakituinen merkitys, jotta se toimisi nimenä. 6 informanttia piti nimeä miellyttävänä, mutta liian erikoisena nimeksi.

(40) *Liian vakiintunut sana* (VA4)

(41) *Ei ole mielestäni ihmiselle sopiva nimi.* (VA37)

(42) *Kaunis nimi, mutta koska sanalla on suomen kielessä nimelle hieman erikoinen merkitys (vrt. Toivo, Onni, Sade -> positiivisesti latautuneita merkityksiä) takia joutuisin harkitsemaan nimen antamista tarkasti.* (VA43)

Toisaalta 6 informanttia voisi antaa nimen *Pouta* lapselleen nimeksi ja 15 voisi ehkä tehdä niin. 25 ei antaisi nimeä lapselleen nimeksi, ja 9 ei ehkä tekisi niin. Yhteensä 21 informanttia voisi siis antaa nimen *Pouta* lapselleen. 19 informanttia perusteli vastauksensa. 7 heistä antaisi nimen lapselleen. 4 heistä mainitsi nimen olevan mukava, yksi mainitsi nimen sopivan perheenjäsenten nimiin, ja yksi mainitsi pitävänsä luontonimistä. Yksi informantti sanoi voivansa harkita nimen antamista lapselleen. 8 informanttia perusteli kantansa sille, miksi ei antaisi nimeä lapselleen. Kaksi informanttia mainitsi, etteivät he pidä nimistä, joilla on merkitys. Yksi mielsi nimen sopivan paremmin sukunimeksi. 5 informanttia totesi, ettei nimi miellytä. Lisäksi neljä informanttia ei varsinaisesti perustellut kantaansa. Esimerkiksi yksi mainitsi, että nimestä tulee mieleen Pekka Pouta.

(43) *Käy sukunimeksi paremmin* (VA13)

(44) *Nimi on foneemistoltaan ja merkitykseltään mukava.* (VA22)

(45) *Mukava nimi, joka voisi sopia lapselle. En näe nimessä mitään ongelmaa.* (VA36)

Mallin mukaan luotujen nimien luokasta mitään nimeä ei juurikaan haluttu antaa oman lapsen nimeksi. Vain 1 informantti voisi ehkä antaa nimen *Anshelmi* lapselleen nimeksi. 51 ei antaisi nimeä lapselleen nimeksi, ja 3 ei ehkä tekisi niin. Yhteensä 54 informanttia ei antaisi nimeä lapsensa nimeksi. 16 informanttia perusteli vastauksensa. 4 informanttia mainitsi nimen olevan outo. 7 sanoi, ettei pidä nimestä. Kolmen mielestä *Anshelmi* ei ole nimi. Yksi mainitsi, että nimen kirjoitusasu on liian hankala.

Neutraalien nimien luokassa oli eniten nimiä, joita informantit voisivat antaa lapsiensa nimiksi. Nimeä *Tuittu* suosittiin nimiluokasta kaikista vähiten. 1 informantti voisi antaa nimen *Tuittu* lapselleen nimeksi, ja 5 voisi ehkä tehdä niin. 38 ei antaisi nimeä lapselleen nimeksi, ja 11 ei ehkä tekisi niin. Yhteensä 49 informanttia ei antaisi nimeä lapsensa nimeksi.

(46) *En halua äkäpussia lasta* (VA4)

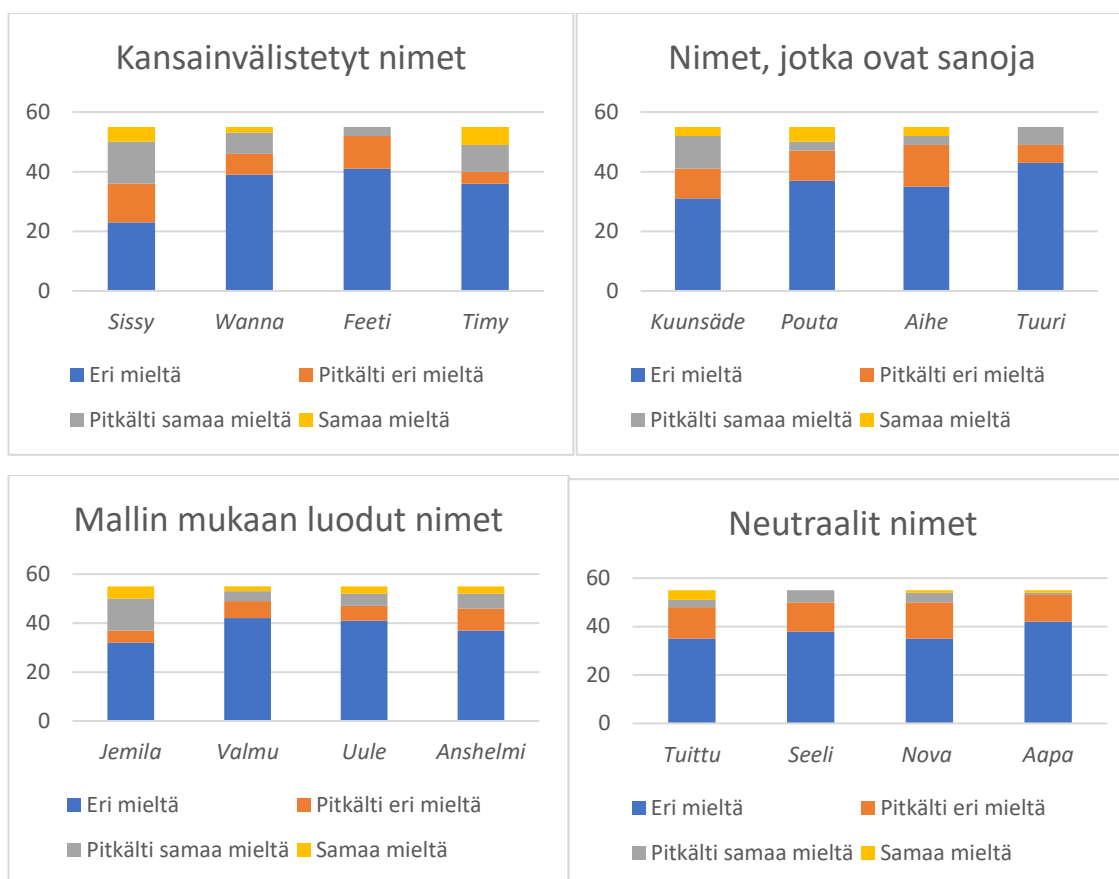
(47) *Harmi, mutta en haluaisi antaa lapselle sellaista nimeä, josta tulee ensiksi mieleen negatiivisia asioita.* (VA18)

(48) *En antaisi nimeä ainakaan ensimmäiseksi nimeksi, mutta jotain hellyyttävää siinä on.* (VA32)

Suosituin nimi luokasta oli *Nova*. 8 informanttia voisi antaa nimen lapselleen nimeksi, ja 11 voisi ehkä tehdä niin. 20 ei antaisi nimeä lapsensa nimeksi, ja 16 ei ehkä tekisi niin. Yhteensä 19 informanttia voisi antaa nimen *Nova* lapsensa nimeksi. 20 informanttia perusteli vastauksensa. 11 informanttia näistä ei antaisi nimeä *Nova* lapselleen. 3 informanttia assosioi nimen liittyvän *Radio Novaan*. Kuusi informanttia ei kokenut nimen olevan miellyttävä. Kaksi mainitsi erikseen, että nimi luo kummallisia mielikuvia. Yhdeksästä informantista neljä piti nimeä kauniina, kaksi piti nimen sukupuolineutraaliutta positiivisena ja yksi piti nimeä mukavan erikoisena. Yksi informantti koki nimen liittyvän tähtitieteisiin.

4.5. Harvinaisten nimien assosiointi tiettyyn sosiaaliseen asemaan

Tässä luvussa käsittelen sitä, mieltävätkö informantit harvinaisten nimien liittyvän tiettyihin sosiaalisiin asemiin. Sosiaalinen asema voi tarkoittaa esimerkiksi perheen elämäntapaa, asumisjärjestelyjä tai vaurauden määrää. Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen siitä, millaiset harvinaiset nimet ovat informanttien mielestä sopivia lapsille. Kuten liitteessä 2 lukee, informantit ovat arvioineet nimen sopimista tiettyyn sosiaaliseen asemaan asteikolla ”eri mieltä”, ”pitkälti eri mieltä”, ”pitkälti samaa mieltä” ja ”samaa mieltä”.

KUVIO 5. Harvinaisten nimien assosiointi tiettyyn sosiaaliseen asemaan nimiluokittain.

Neljästä nimiluokasta kansainvälistettyjä nimiä assosioitiin kaikista eniten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Toisaalta vain kolme informanttia oli osittain sitä mieltä, että nimi *Feeti* sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Kaksi informanttia perusteli vastauksensa. Ensimmäinen mielsi nimen sopivan näyttelijälle, ja toinen mielsi nimen sopivan suomalais-irakilaiseen perheeseen.

Kansainvälisten nimien luokasta nimi *Sissy* assosioitiin eniten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 5 informanttia oli sitä mieltä, että nimi sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan, ja 14 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 19 informanttia assosioi nimen liittyvän tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 26 informanttia perusteli vastauksensa. Yhteensä 12 informanttia assosioi nimen perheeseen, joka on köyhä ja jolla ei ole koulutustaustaa. 5 informanttia assosioi nimen korkeampaan sosioekonomiseen taustaan. Yksi viidestä vastaajasta mainitsi, että nimi sopisi englantilaisessa luokkayhteiskunnassa elävän yläluokkaisen naisen lempinimeksi. Toinen viidestä vastaajasta koki, että nimi sopisi julkkiksen lempinimeksi. 7 vastaajaa kertoi, ettei miellä nimen liittyvän mihinkään sosiaaliseen asemaan. 2 informanttia koki foneemin *y* liittyvän kansainvälisyyteen.

(49) *Ehkä vähän matalammin koulutettu ihminen tulee nimestä mieleen* (VA35)

(50) *Y kirjain nimessä mielletään vähän yläluokkaiseksi*. (VA41)

(51) *Julkkiksen lempinimeksi sopii*. (VA49)

Luokasta, jossa nimet ovat sanoja, nimi *Kuunsäde* assosioitiin eniten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 3 informanttia oli sitä mieltä, että nimi *Kuunsäde* sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan, ja 11 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 14 informanttia assosioi nimen liittyvän tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 14 informanttia perusteli vastauksensa. 4 informanttia koki nimen sopivan taiteilijaperheeseen, ja 5 hippiperheeseen sopivaksi. Yksi mainitsi nimen sopivan julkkiksen lapselle, yksi teiniäidille ja yksi lastenkirjailijalle. Yksi informantti mainitsi nimen sopivan kaikille.

(52) *Kuunsäde voisi olla hippivanhempien lapsi, joka asuu kommuunissa*. (VA15)

(53) *Sopisi ehkä hienostopiireihin tai taiteilijavanhempien lapsen nimeksi* (VA26)

(54) *Luonnonläheinen ja luova nuori nainen, joka tekee ostoksensa kirpputoreilla ja kauppahalleissa*. (VA32)

Mallin mukaan luotujen nimien ja neutraalien nimien luokkia assosioitiin vähiten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Toisaalta 5 informanttia oli sitä mieltä, että nimi *Jemila* sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan, ja 13 oli osittain sitä mieltä. Yhteensä 18 informanttia assosioi nimen tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 12 informanttia perusteli vastauksensa. 7 informanttia mainitsi nimen sopivaan köyhään ja kouluttamattomaan perhetaustaan. Kaksi heistä mainitsi, että nimi muistuttaa nimeä *Sissy* (ks. esimerkkivastaus 55). Yksi informantti mainitsi, että nimi sopisi 20-vuotiaalle opiskelijatytylle. Yksi informantti mainitsi, että

nimi tuo mieleen vastaavia venäläisiä nimiä, kuten *Jekaterina*, *Jevgenia* ja *Jelena*. Kolme informanttia mielsi, että nimi ei sovi tiettyyn sosiaaliseen asemaan.

(55) *Sissyn tavoin vähän koulutettu ja köyhä perhetausta.* (VA3)

(56) *Vähän parempaan asemaan, koska nimessä on selkeästi haettu erikoisuutta.* (VA36)

(57) *Mieleen tulee hieman vähäosaisempi perhe lähiöstä.* (VA15)

Neutraaleja nimiä assosioitiin aineistosta kaikista vähiten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Esimerkiksi vain 1 informantti assosioi nimen *Aapa* sopivan tiettyyn sosiaaliseen asemaan ja 1 oli osittain sitä mieltä. Nimeä *Tuittu* assosioitiin nimiluokasta kaikista eniten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 4 informanttia oli sitä mieltä, että nimi *Tuittu* sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan, ja 3 oli pitkälti samaa mieltä. Yhteensä 7 informanttia assosioi nimen *Tuittu* tiettyyn sosiaaliseen asemaan. 10 informanttia perusteli vastauksensa, joista 5 ei perustellut vastaustaan tarkemmin. Yksi mainitsi nimen sopivan keskiluokkaiseen asemaan, yksi yksinhuoltajaäidin lapsen nimeksi, ja yksi assosioi nimen sopivan vanhahkolle mummulle. Kaksi informanttia assosioi nimen liittyvän lapsien kanssa työskentelevälle näyttelijälle tai lastenkirjailijalle.

(58) *Moderneja arvoja korostavaan keskiluokkaiseen asemaan.* (VA11)

(59) *Yh-äideille* (VA23)

(60) *lastenkirjailija tai näyttelijä* (VA39)

4.6. Yhteenveto

Kansainvälistettyjä nimiä pidettiin pitkälti kaikista epämiellyttävimpinä niminä. Vaikka osaa nimistä pidettiin sopivana lapselle (*Feeti*, *Timy*), kansainvälistettyjen nimien koettiin olevan haitallisia lapsille. Nimiä ei annettaisi omalle lapselle. Kaiken kaikkiaan kansainvälistettyjä nimiä pidettiin kaikista vähiten miellyttävinä niminä. Tämän nimiluokan nimiä pidettiin myös kaikista haitallisimpana lapselle. Informantit eivät haluaisi juuri-kaan antaa tämän nimiluokan nimiä oman lapsensa nimeksi. Kansainvälistettyjä nimiä assosioitiin kaikista eniten tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Wongin (2007) tutkimuksessa käy ilmi, että vanhemmat suosivat nimenvälisyyttä. Tutkimustulos on siis ristiriidassa omien tutkimustulosteni kanssa, sillä kansainvälistetyt nimet ovat selkeästi aineiston vähiten pidettyjä nimiä.

Luokasta, jossa nimet ovat sanoja, osaa nimistä pidettiin miellyttävänä. Nimi *Pouta* nousi kuitenkin esiin yhtenä aineiston miellyttävimmistä nimistä. Nimeä pidettiin myös ainoana nimenä, joka on sopiva lapselle ja josta ei koidu haittaa lapselle. Nimeä haluttiin antaa eniten koko aineistosta oman lapsen nimeksi. Yllättäen nimi oli myös luokan ainoa, joka assosioitiin tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Kaiken kaikkiaan tämän luokan nimiä pidettiin kaikista epäsopivimpina lapselle. Tämän nimiluokan nimiä pidettiin lähes yhtä haitallisena lapselle kuin kansainvälistetyn luokan nimiä. Informantit eivät suosi kansainvälistettyjen nimien tapaan tämän luokan nimiä oman lapsensa nimenä. Nimiä assosioitiin lähes yhtä paljon tiettyyn sosiaaliseen asemaan kuin kansainvälistettyjä nimiä. Wongin (2007) tutkimuksessa todetaan, että nimen merkitys ei ole tärkeä nimenvalintaperuste suurimmalle osalle vastaajista. Tutkimustulos on siis ristiriidassa omien tutkimustulosteni kanssa. Toisaalta nimien *Pouta* ja neutraalien nimien luokan nimeä *Nova* oli pidetty merkitykseltään kauniina, mutta kansainvälistettyjen nimen luokan nimestä *Sissy* ei ole pidetty nimen merkityksen takia.

Mallin mukaan luotuja nimiä pidettiin enimmäkseen miellyttävänä ja sopivina lapselle nimeä *Anshelmi* lukuun ottamatta. Nimiä ei pidetty kovin haitallisina ja niitä voitaisiin antaa oman lapsen nimeksi. Nimi *Anshelmi* teki myös näissä kysymystyypeissä poikkeuksen. Yllättäen myös koko nimiluokka nimeä *Valmu* lukuun ottamatta assosioitiin sopivan tiettyyn sosiaaliseen asemaan. Kaiken kaikkiaan mallin mukaan luotuja nimiä pidettiin kaikista sopivimpina lapselle, vaikka kaikkia luokan nimiä, esimerkiksi nimeä *Valmu*, ei pidetty kovin miellyttävänä. Tämän nimiluokan nimistä ajatellaan myös koituvan vähiten haittaa lapselle. Kun tutkimustuloksiani vertaa Wongin (2007) tutkimustuloksiin, nimen sopivuus lapselle on myös minun tutkimukseni informanteille olennainen asia.

Neutraalien nimien luokan nimiä pidettiin pääsääntöisesti miellyttävinä. Nimiä pidettiin sopivana lapselle, eikä niistä juuri ajateltu koituvan haittaa. Nimiä haluttiin antaa myös omille lapsille. Toisaalta nimestä *Tuittu* ei ole pidetty niin paljoa kuin muista luokan nimistä. Tästä voi päätellä, että informantit suosivat neutraaleja nimiä enemmän kuin muiden luokkien nimiä. Kaiken kaikkiaan neutraaleja nimiä pidettiin kaikista miellyttävimpinä niminä. Tämän nimiluokan nimistä ajateltiin koituvan lähes yhtä vähän haittaa lapselle kuin malliin mukaan luoduista nimistä. Informantit suosivat myös eniten tämän

luokan nimiä oman lapsen nimenä. Luokan nimiä ei ole myöskään assosioitu niin paljo tiettyyn sosiaaliseen asemaan kuin muiden luokkien nimiä.

5. PÄÄTÄNTÖ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on ollut selvittää sitä, miten suomalaiset suhtautuvat harvinaisiin etunimiin. Tutkimuskysymyksiäni olivat:

1. Millaisia harvinaisia nimiä informantit suosivat?
2. Millaiset harvinaiset nimet sopivat informanttien mielestä lapselle?

Tutkimusta varten loin kyselylomakkeen. Informantit vastasivat 16 nimen kohdalla viiteen eri väittämään. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen sain vastauksia väittämällä ”nimi on miellyttävä” ja ”voisin antaa nimen omalle lapselleni”. Toiseen tutkimuskysymykseen sain vastauksia väittämällä ”nimi sopii lapselle”, ”nimestä ei koidu haittaa lapselle” ja ”nimi sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan”. Loin kyselylomakkeen Webropol-nimisellä kyselytutkimustyökalulla. Jaoin kyselylomakkeen henkilökohtaisella Facebook-sivullani. Vastauksia sain yhteensä 55 kappaletta.

Tutkimusaineistoni kattaa 16 nimeä, jotka olen jakanut luomiini nimiluokkiin, joissa olen mukaillut Saarelma-Paukkalaa (2017). **Kansainvälistettyjen nimien** luokkaan sisällytin nimet *Sissy*, *Wanna*, *Timy* ja *Feeti*. Luokkaan, jossa **nimet ovat sanoja**, sisällytin nimet *Kuunsäde*, *Pouta*, *Aihe* ja *Tuuri*. **Mallin mukaan luotujen nimien** luokkaan sisällytin nimet *Jemila*, *Valmu*, *Anshelmi* ja *Uule*. **Neutraalien nimien** luokkaan sisällytin nimet *Tuittu*, *Seeli*, *Nova* ja *Aapa*.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että informantit suosivat kaikista eniten neutraaleja nimiä. Aineiston miellyttävimpinä pidettyjä nimiä olivat nimet *Nova*, *Aapa* ja *Seeli*. Ainoastaan nimeä *Tuittu* ei pidetty kovin miellyttävänä. Vaikka informantit eivät haluaisi juuri nimetä lapsiaan aineiston harvinaisilla etunimillä, kaikki neutraalien nimien luokan nimet olivat aineiston suosituimpia valintoja oman lapsen nimeksi. Aineiston suosituin nimi oli kuitenkin nimi *Pouta*, joka kuului luokkaan, jossa nimet ovat sanoja. Jopa 43 informanttia piti nimeä miellyttävänä ja 21 voisi antaa nimen oman lapsensa nimeksi.

Informantit suosivat vähiten kansainvälistettyjä nimiä. Aineiston vähiten miellyttävänä pidetyt nimet olivat *Sissy*, *Wanna* ja *Timy*. Toisaalta aineiston selkeästi vähiten pidetty nimi oli mallin mukaan luotujen nimien luokan *Anshelmi*. 51 informanttia piti nimeä epämiellyttävänä. Samoja nimiä ei juurikaan suosita oman lapsen nimenä. 54 informanttia

oli todennut sekä nimen *Wanna* että *Anshelmi* kohdalla, ettei antaisi nimiä lapsensa nimeksi.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että useat sellaiset nimet, joita oli pidetty epämiellyttävänä, pidettiin kuitenkin sopivana lapselle. Tällaisia nimiä olivat muun muassa *Timy*, *Feeti*, *Jemila* ja *Valmu*. Kaikista sopivimpina nimiä lapsille pidettiin mallin mukaan luotujen nimien luokan nimiä. *Jemilan* ja *Valmun* lisäksi nimeä *Uule* pidettiin lapselle sopivana nimenä. Kyseisen nimiluokan nimistä koituu informanttien mielestä kaikista vähiten haittaa lapselle. Toisaalta myös neutraalien nimien luokan nimiä pidettiin lähes yhtä harmittomina. Tiettyyn sosiaaliseen asemaan assosioitiin vähiten neutraaleja nimiä.

Kaikista epäsopivimpina niminä pidetään nimiä, jotka ovat sanoja. Ainoastaan nimeä *Pouta* pidettiin sopivana lapselle. Lähes yhtä haitallisina nimiluokkina pidettiin kansainvälistettyjä nimiä ja nimiä, jotka ovat sanoja. Myös nimi *Anshelmi* nousi aineistosta esiin epäsopivana lapselle. Tiettyyn sosiaaliseen asemaan assosioitiin eniten sekä kansainvälistetyn luokan nimiä että mallin mukaan luotuja nimiä.

Kun tarkastelen tutkimustani näin jälkikäteen, olisin voinut rajata sekä tutkimusongelmaa että kyselylomaketta tarkemmin. Jätin aineiston analyysistä informanttien iän ja asuinpaikan. En analysoinut myöskään sitä, mihin sukupuoliin informantit luokittelivat harvinaiset nimet. Jätin myös tutkimukseni ulkopuolelle sen, millaisiksi informantit kuvailivat harvinaisen etunimen ja sen, millaisia nimiä informantit suosivat omilla lapsillaan. Keräämiäni tietoja voi kuitenkin hyödyntää esimerkiksi jatkotutkimuksen yhteydessä.

Kyselylomaketta tehdessäni olisin voinut ottaa myös huomioon vastaajan sukupuolen ja kenties jopa ammatin. Vaikka en näitä asioita voi analysoida tässä tutkielmassa, vastauksia olisi voinut hyödyntää myöhemmin. Tämän lisäksi minua olisi kiinnostanut tehdä kyselomakkeeseen vielä yksi tuottotehtävä, mutta se olisi voinut tehdä kyselylomakkeesta liian pitkän. Informantit olisivat voineet esimerkiksi luonnehtia, millainen henkilö voisi olla harvinaisen nimen nimenkantaja. Toisaalta informantit ovat perustelleet kyselylomakkeen väittämiä luonnehtimalla sitä, millainen lapsi voisi kantaa nimeä. Esimerkiksi eräs informantti mainitsi, ettei nimeäisi lastaan *Tuituksi*, koska hän ei halua kiukuttelevaa lasta.

Kyselylomakkeessa esiintyneet nimet olisin voinut valita myös paljon huolellisemmin. Valitsemillani nimillä on ollut syksyllä 2018 kymmenen nais- tai miesnimenkantajaa. Koska rajasin nimenkantajien määrän tiukasti, aineistoon oli hankalaa valita mahdollisimman erilaisia nimiä, jotka sisältävät erilaisia foneemeja. Osa valitsemistani nimistä on hyvin vanhoja, kuten *Anshelmi* ja *Aihe*, eikä lapsia ole pitkään aikaan nimetty näillä nimillä. En myöskään ottanut huomioon sitä, että vaikka jollakin nimellä olisi 10 nimenkantajaa tietyssä sukupuolella, toisessa sukupuolella niitä saattoi olla useampi sata. Tällainen nimi oli esimerkiksi *Nova*.

Alun perin minun kuului selvittää tutkimuksessani, miten informantin ikä ja asuinpaikka vaikuttavat harvinaisiin etunimiin suhtautumisessa. Toisaalta iän ja asuinpaikan vaikutamista tutkimustuloksiin on jo tutkittu. Koska tutkimustulokseni erosivat jonkin verran Wongin (2007) tutkimuksen tuloksista, potentiaalinen jatkotutkimusaihe olisi selvittää, millaisia harvinaisia etunimiä nykyään suositaan. Vuoden 2019 alussa voimaan tulleen nimilain mukaan etunimeksi voi valita sellaisen nimen, joka ei vastaa perinteistä kotimaista nimikäytäntöä (Väestörekisterikeskus. 9.1.2019). Sekä Wongin (2007) että Martikaisen (2002) pro gradu -tutkielmissa tutkittiin nimenvaihtoperusteita. Jatkotutkimuksessa voisi vertailla enemmänkin sitä, kuinka harvinaisten etunimien nimenvaihtoperusteet ovat muuttuneet yli kymmenen vuoden aikana.

LÄHTEET

- AINIALA, TERHI – KOMPPA, JOHANNA – MALLAT, KAIJA – PITKÄNEN RITVA LIISA 2000: Paikannimien käyttö ja osaaminen – nimitaito Pälkäneen Laitikkalassa. – *Virittäjä* 104 (3) s. 330–354.
- AINIALA, TERHI – SAARELMA, MINNA – SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tampere: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- ALA-POIKELA, KATI 2016: *Oulun seudulla asuvien mielikuvia henkilönnimistä*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine
- HEINONEN, JAANA 2008: ”Nimi kertoo kaiken”. *Keskisuomalaisten henkilönnimiin liittyvät stereotyyppiat*. Pro gradu -tutkielma. Joensuun yliopiston suomen kieli ja kulttuuritieteet. Suomen kieli.
- KS = Kielitoimiston sanakirja. 2018. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.
URN:NBN:fi:kotus-201433. Verkkojulkaisu HTML. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 6.6.2018 [viitattu 2.1.2019].
- KIVINIEMI, EERO 1993: *Iita Linta Maria. Etunimiopas vuosituhatosen vaihteeseen*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 590. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- KIVINIEMI, EERO – PITKÄNEN, RITVA LIISA – ZILLIACUS, KURT 1974: *Nimistöntutkimuksen terminologia*.
- KIVINIEMI, EERO 1984: *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimenvalinta*. Espoo: Weilin+Göös.
- KIVINIEMI, EERO 2006: *Suomalaiset etunimet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1103. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LAMPINEN, ARJA 1997: *Ristimänimen valinta ja nimenannon uudennokset Jyväskylässä 1766–1930*. Lisensiaatintyö. Turun yliopiston suomen kielen laitos.
- MARKEY, T. L. 1982: Crisis and cognition in onomastics. – *Names* 30 129 – 142.
- MARTIKAINEN PÄIVI 2002: *Nimipäivättömät etunimet ja niiden nimenantoperusteet*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen, informaatiotutkimuksen ja logopedian laitos.
- NUESSEL, FRANK 1992: *The study of names. A guide to the principles and topics*. London.
- PATJAS, LIISA – KORTESUO, KATLEENA 2015: *Uusi etunimikirja Aadasta Äijöön*. Hämeenlinna: Karisto Oy.

- PERTTULA HELI 2013: Etunimen sukupuoli. – *Kielikello* 3/2013
- SAARELMA-PAUKKALA, MINNA 2017: *Etunimikirja. Suomalaiset nimitrendit 2000-luvulla*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 135. Helsinki: SKS.
- SÖYRINKI, SINI 2015: *Tytön, pojan vai kenen tahansa nimi? Harvinaisten etunimien sukupuolen kokeminen*. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos.
- TTP = Tieteen termipankki. <http://tieteentermipankki.fi/> (20.11.2018).
- VILKUNA, KUSTAA 1990: *Etunimet*. – Päivi Mikkonen (toim.). Helsinki.
- Väestörekisterikeskus. <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/none> (8.10.2018).
- WONG, MIILI 2007: Sopivasti ainutlaatuinen, ei liian erikoinen. *Harvinaisten etunimien nimenantoperusteet*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen, informaatiotutkimuksen ja logopedian laitos.

LIITE 1. Nimenkantajien määrä ja suosion huippu.

Sissy on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 10 nimenkantajaa, jotka ovat naisia. Myös alle 10 miestä on tänä aikana nimetty tällä nimellä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1980–1999, jolloin nimen on saanut itselleen 8 naista.

Wanna on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 10 nimenkantajaa, jotka ovat sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1960–1979, jolloin nimen on saanut itselleen 28 naista.

Feeti on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 10 nimenkantajaa. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1900–1919, jolloin nimen on saanut itselleen 6 miestä.

Timy on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 10 nimenkantajaa, jotka ovat sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1980–1999, jolloin nimen on saanut itselleen 5 miestä.

Kuunsäde on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 11 nimenkantajaa, jotka ovat naisia. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 2010–2018, jolloin nimen on saanut itselleen 6 naista.

Pouta on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 20 nimenkantajaa. Naisen nimenä nimi on ollut suosituimmillaan vuosina 2000–2009, jolloin viisi naista sai itselleen tämän nimen. Miehen nimenä nimi on ollut suosituimmillaan vuosina 2010–2018, jolloin 10 miestä on saanut tämän nimen itselleen.

Aihe on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä ei ole ollut 2000-luvulla ollenkaan nimenkantajia. Suosituimmillaan nimi on kuitenkin ollut vuosina 1920–1939, jolloin nimen on saanut itselleen 18 miestä.

Tuuri on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla alle 20 nimenkantajaa, jotka ovat sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1940–1959, jolloin nimen on saanut itselleen 9 miestä.

Tuittu on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla alle 20 nimenkantajaa, jotka ovat sekä naisia että miehiä. Nimeä on esiintynyt tasaisesti naisilla ja miehillä jo vuodesta 1960.

Seeli on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla alle 20 nimenkantajaa, jotka ovat sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1900–1919, jolloin 7 miestä ja 8 naista on saanut nimen itselleen.

Aapa on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla noin 12 nimenkantajaa, jotka ovat miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 2010–2018, jolloin nimen on saanut itselleen 7 miestä.

Nova on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla 149 nimenkantajaa, jotka ovat naisia. Nimenkantajia, jotka ovat miehiä, on alle 10. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 2010–2018, jolloin nimen on saanut itselleen 5 miestä ja 104 naista.

Jemila on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla alle 10 nimenkantajaa, jotka ovat olleet sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1980–1999, jolloin nimen on saanut itselleen 6 naista.

Valmu on nimi, jonka poimin naisten nimitilastosta. Väestökisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla alle 20 nimenkantajaa, jotka ovat olleet sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1920–1939, jolloin nimen on saanut itselleen 15 naista.

Uule on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestökisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä on ollut 2000-luvulla alle 10 nimenkantajaa, jotka ovat olleet sekä naisia että miehiä. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1900–1919, jolloin nimen on saanut itselleen 10 miestä.

Anshelmi on nimi, jonka poimin miesten nimitilastosta. Väestökisterikeskuksen nimipalvelun mukaan nimellä ei ole ollut 2000-luvulla nimenkantajia. Suosituimmillaan nimi on ollut vuosina 1920–1939, jolloin nimen on saanut itselleen 31 miestä.

LIITE 2. Kyselylomake.

Hei! Teen kandidaatintutkielmaa harvinaisista etunimistä ja siitä, mitä suomalaiset ajattelevat niistä. Aineistoni kerään kyselytutkimuksen avulla.

Tutkimuksen vastaukset ovat anonyymejä, ja käytän niitä kandidaatintutkielmani lisäksi myös mahdollisesti pro gradu -tutkielmassani. Jos sinulla on jotain kysyttävää, ota minuun yhteyttä sähköpostilla.

Koska kerään aineistoani laajasti ympäri Suomea, kyselyä saisi mielellään jakaa eteenpäin.

KYSELYLOMAKE

Ikä:

Asuinpaikka:

Onko sinulla lapsia? kyllä ei

Jos vastasit kyllä, luettele heidän etunimensä. Jos vastasit ei, kerro miten voisit nimetä lapsesi.

Tehtävä 1. Millaisia piirteitä harvinaisessa nimessä on sinun mielestäsi? Voit myös halutessasi luetella harvinaisia nimiä.

Tehtävä 2. Listassa on kuusitoista harvinaista etunimeä. Vastaa jokaisen nimen kohdalla annettuihin kysymyksiin ja väitteisiin (1: täysin eri mieltä, 2: pitkälti eri mieltä, 3: pitkälti samaa mieltä, 4: täysin samaa mieltä).

Kenelle nimi sopisi? tytölle pojalle molemmille ei kummallekaan

Perustelu:

Väite 1: Nimi on miellyttävä. (1: täysin eri mieltä, 2: pitkälti eri mieltä, 3: pitkälti samaa mieltä, 4: täysin samaa mieltä).

Perustelu:

Väite 2: Nimi sopii lapselle. Jos se ei sovi, kenelle tai mille se sopii? (1: täysin eri mieltä, 2: pitkälti eri mieltä, 3: pitkälti samaa mieltä, 4: täysin samaa mieltä).

Perustelu:

Väite 3: Nimestä ei koidu haittaa lapselle. (1: täysin eri mieltä, 2: pitkälti eri mieltä, 3: pitkälti samaa mieltä, 4: täysin samaa mieltä).

Perustelu:

Väite 4: Voisin antaa nimen omalle lapselleni. (1: täysin eri mieltä, 2: pitkälti eri mieltä, 3: pitkälti samaa mieltä, 4: täysin samaa mieltä).

Perustelu:

Väite 5: Nimi sopii tiettyyn sosiaaliseen asemaan. (1: täysin eri mieltä, 2: pitkälti eri mieltä, 3: pitkälti samaa mieltä, 4: täysin samaa mieltä).

Mihin? Perustelu: